

Practica statelor vecine în domeniul reformei sistemului de protecție a copilului vine să fie un exemplu pentru țara noastră. Astfel Guvernul României a aprobat o strategie de reformă a sistemului de protecție a drepturilor copiilor. Considerăm că este util să prezentăm aspecte ale acestei strategii.

Strategia de reformă a sistemului de protecție a drepturilor copilului se bazează pe următoarele principii :

a) principiul nediscriminării și egalității șanselor. Politica în domeniul reformei protecției copilului este concepută și aplicată astfel încât să asigure respectarea și promovarea drepturilor copilului indiferent de rasa, culoarea, sexul, limba, religia, opinia politică, naționalitatea, apartenența etnică și socială, infirmitatea, locul nașterii sau situația materială a părintelui sau tutorelui său;

b) principiul interesului superior al copilului. În toate acțiunile care se realizează ca urmare a aplicării strategiei naționale primează interesul superior al copilului. Strategia promovează acțiuni care converg prioritar către protecția copilului aflat în dificultate indiferent de natura cauzelor care determină această situație;

c) principiul intervenției multisectoriale și interdisciplinare. Apreciindu-se complexitatea problematicii în domeniul protecției copilului multitudinea și diversitatea cauzelor care determină intrarea copilului în dificultate, gravitatea situației dată de numărul mare de copii instituționalizați, se impune necesitatea intervenției coordonate, multisectoriale și interdisciplinare;

d) principiul descentralizării. Strategia se bazează pe implicarea serviciilor publice specializate pentru protecția drepturilor copilului. Aceste structuri sînt responsabile de proiectarea și aplicarea strategiilor locale pentru protecția copilului, în conformitate cu obiectivele și tipurile de activități din strategia națională;

e) principiul parteneriatului. Promovează în toate tipurile de activități specificate în strategia națională pentru protecția copilului cooperarea între – ministere și structurile publice care au legătură cu domeniul protecției copilului și familiei, organizații neguvernamentale care acționează în domeniul protecției copilului, instituții, organisme și organizații europene și internaționale, comunități locale.

Obiectivele generale ale strategiei adoptate sînt următoarele – restructurarea serviciilor și a instituțiilor de tip rezidențial existente și reorientarea utilizării serviciilor financiare, materiale, umane și tehnice către

organizarea și diversificarea serviciilor alternative la îngrijirea rezidențială, îmbunătățirea și armonizarea cadrului legislativ necesar pentru organizarea și funcționarea sistemului de protecției a copilului în acord cu standardele prevăzute de normele și tratatele internaționale, crearea și dezvoltarea unui sistem național de monitorizare și evaluare a situației copilului aflat în dificultate precum și a serviciilor și instituțiilor de îngrijire și protecție a drepturilor copilului, a resurselor financiare disponibile la nivel central și local și a modului de utilizare a acestor resurse avînd astfel capacitatea de a prevedea eventualele crize bugetare ale sistemului,

Strategia de reformă a sistemului de protecție a drepturilor copilului

întărirea capacității instituționale existente pentru asigurarea unei coordonări eficiente a politicilor în domeniul pentru a se evita dublarea eforturilor și eficientizarea utilizării resurselor.

Activitățile care urmează să se desfășoare pentru realizarea strategiei sînt următoarele:

-asigurarea calității protecției copilului în unitățile de tip rezidențial prin respectarea unor

standarde minime de locuit îngrijire recuperare educare socializare și integrare;

- promovarea protecției copilului prin alternative de tip familial precum și a serviciilor complementare care intervin în sprijinul copilului și a familiei sale;

- prevenirea abandonului copilului a abuzului și neglijării sub orice formă precum și a tuturor fenomenelor care determină intrarea copilului în dificultate;

- analiza fenomenului copiilor străzii și intervenția în vederea ameliorării acestui fenomen;

- pregătirea pentru viață și integrarea socială și profesională a tinerilor care pînă la vârsta de 18 ani au beneficiat de una dintre măsurile de protecție a copilului prevăzute de lege;

- orientarea, reeducarea și reintegrarea socială a copilului delicvent;

- popularizarea drepturilor copilului și sensibilizarea opiniei publice în sensul înțelegerii problematicii copilului și a familiei aflate în dificultate;

Împreună pentru copii

This project is funded by the European Union

Buletin informativ editat de Consorțiumul EveryChild în colaborare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Să investim în viitor

Trebuie să punem printre prioritățile statului aspecte care țin de dezvoltarea politicilor sociale destinate copiilor

Problemele sociale prin care trece Republica Moldova sînt cele care sînt specifice etapei de tranziție în care ne aflăm. Problematicile sînt diferite dar la urma urmei ele se limitează la bani. Ce faci cînd ai doar o anumită sumă de bani și o grămadă de probleme care trebuie să fie rezolvate? Vom investi în copii, pentru a da o șansă viitorului țării noastre?

Sînt întrebări care vin să ne spună că țara noastră trece printr-o etapă dificilă, o perioadă care a făcut ca mulți dintre cetățenii noștri să lase copii fără supraveghere părintească pentru a pleca în căutarea unor surse mai bogate de existență. Acest lucru face ca numărul copiilor care sînt internați în școlile internat să fie unul ridicat, populația crezînd că statul are suficiente resurse pentru a avea grijă de acești copii. Trebuie însă să recunoaștem că resursele existente pentru protecția socială a familiei și

copilului aflat în dificultate sînt limitate, multe din activitățile din acest domeniu fiind preluate de către organizațiile neguvernamentale de profil. Se întîmplă chiar ca startegiile oficiale de dezvoltare a politicilor sociale pentru copii, să rămîină în urma activităților concrete din teren a acestor organizații, care se adaptează la dinamica internațională a acestor politici de protecție și respectare a drepturilor copilului. Este cît se poate de clar că trebuie să punem printre priorități aspecte care țin de dezvoltarea politicilor destinate copiilor, pentru protecția lor și a familiilor lor, pentru dezvoltarea drepturilor pe care copii le au, pentru ca, în acest fel, să dezvoltăm și viitorul Republicii Moldova.

Mihai PETRACHE,
deputat al Parlamentului Republicii Moldova

Întrebări pe marginea unui barometru

La începutul lunii noiembrie Institutul de Politici Publice a lansat pe piața mediatică din țara noastră un sondaj de opinie care este de fapt un barometru de opinie publică, acest barometru este un mecanism corect și transparent de reflectare a vieții sociale și politice, un mijloc de cercetare a opiniei publice din Moldova.

Un capitol apartine în tematica acestor sondaje de opinie îl reprezintă întrebările care sînt legate de calitatea vieții și de problemele sociale. La acest capitol vreau să mă opresc și eu, pentru că aceste probleme, atît de puțin abordate de presa liberă și independentă sînt cele care ar trebui să influențeze viața politică moldovenească. Care sînt lucrurile care vă îngrijorează cel mai mult în prezent, este întrebarea care deschide tematica socială a sondajului de opinie din noiembrie. Este o întrebare închisă, ceea ce înseamnă că respondentului i se enumără din start posibile variante de răspuns, cum ar fi sărăcia, prețurile, șomajul, foamea, corupția, viitorul copiilor. Răspunsurile celor 1446 de persoane care au răspuns la acest chestionar ne-au arătat că principalele lucruri care îi îngrijorează pe moldoveni sînt sărăcia, prețurile și viitorul copiilor. Din cei care au răspuns la acest barometru de opinie publică 42% s-au declarat în primul rînd îngrijorați de viitorul copiilor. Urmărit în continuitate, din anul 2000 pînă în prezent acest indicator este unul fluctuant, dar care se menține printre cele trei mari îngrijorări ale cetățenilor țării noastre, alături de frica de sărăcie, și teama de prețuri. S-ar părea că moldoveni sînt oameni care țin la copii, care țin la instituția familiei. Că ar face totul pentru copii lor. Un lucru nu înțeleg : dacă sîntem atît de preocupati de viitorul copiilor, de ce oare aproximativ 25 de mii de copii sînt lipsiți de supraveghere părintească? Dacă ținem atît de mult la copii încît ei reprezintă o permanentă preocupare a vieții noastre, iar barometrul de opinie publică pe parcursul a patru ani a arătat acest lucru, de ce oare avem un număr atît de mare de copii care sînt internați în școlile internat din țara noastră?

Victor NICHITUȘ

Guvernare responsabilă pentru dezvoltarea umană

Rapoartele Naționale ale Dezvoltării Umane, elaborate în Republica Moldova începând cu anul 1995 reflectă procesele de dezvoltare ale țării, ele devenind un mecanism important de monitorizare permanentă a progreselor și de analiză a obstacolelor în calea dezvoltării umane.

Cine e responsabil pentru dezvoltarea copiilor instituționalizați?

În Republica Moldova sistemul instituțional, care întreține și educă copii aflați în situații deosebit de dificile, o reprezintă o structură complexă, aflată în subordinea a trei ministere: Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Educației. Finanțarea acestor activități se face atât din surse centrale, cât și locale. Ministerul Sănătății este responsabil de administrarea și funcționarea școlilor speciale pentru copiii în vîrstă de la zero la șase ani cu defecte fizice și psihice, orfani și abandonati, școli care acordă servicii de îngrijire, tratament și reabilitare. După atingerea vârstei de șapte ani, acești copii sînt transferați în internatele speciale, subordonate Ministerului Educației. Copiii cu defecte fizice și psihice serioase sînt transferați în instituțiile subordonate Ministerului Muncii și Protecției Sociale. În prezent Ministerul Sănătății este responsabil de trei orfelinate în care erau îngrijiți 413 copii (potrivit datelor statistice din anul 2001).

În subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale se află școlile internat pentru copiii în vîrstă de la șase la 18 ani cu defecte fizice și psihice grave-paralizie cerebrală, epilepsie, schizofrenie, debilitate mintală. Copiilor li se acordă asistență generală și medicală, iar după împlinirea vârstei de 18 ani sînt repartizați

în instituțiile pentru adulți din subordinea aceluiasi minister. Acestui minister îi sînt subordonate și două școli internat cu o capacitate de 400 de locuri pentru băieți și 320 de locuri pentru fete.

Ministerul Educație este responsabil de școlile internat pentru orfani și pentru copiii cu boli cronice și cu diverse anomalii în dezvoltarea fizică și psihică,

În Raportul Dezvoltării Umane 2003, raport elaborat sub egida Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, și pus la dispoziția opiniei publice din Moldova la 28 iulie 2004, se acordă spațiu și tematicii care ține de situația copiilor instituționalizați.

precum și copiii abandonati. Obiectivele acestor instituții sînt asigurarea unor condiții optime de trai, învățămînt și tratament pentru copii și protejarea vieții și sănătății lor. Copiii se găsesc în aceste instituții de la șase pînă la vîrstă de 16-17 ani. În prezent în subordinea acestui minister se află 62 de școli internat în care studiază și sînt îngrijiți aproximativ 13 500 de copii.

Analiza stării actuale demonstrează că instituționalizarea copiilor este determinată de o serie de factori, principalii fiind sărăcia și problemele care țin de aceasta. Motivele pentru instituționalizare variază de la un

tip de instituții la altul. Pentru copiii din instituțiile auxiliare, copiii cu deficiențe senzoriale și motorii, cu boli cronice, sărăcia este o cauză esențială, dar, totodată, adiacentă, cauza primară fiind deficiența în dezvoltarea psihofizică a acestora. Copiii din instituțiile de tip general – școli internat, case de copii, orfelinate sînt instituționalizați din cauza problemelor din familie, sărăcia, de asemenea fiind cauza primară.

Din păcate, Republica Moldova nu are alte mecanisme funcționale pentru a ajuta copiii dezavantajați decît instituționalizarea. Conform datelor curente, numai 35% din copiii instituționalizați beneficiază de asistență medicală specială și 29% de asistență pedagogică. În majoritatea cazurilor decizia privind instituționalizarea copiilor este luată de către părinți și consiliile pedagogice din instituțiile de învățămînt. În linii generale, condițiile de trai ale copiilor instituționalizați sînt grele, mai ales din cauza insuficienței mijloacelor financiare sau a folosirii lor inadecvate. Mijloacele financiare alocate acoperă numai 35% din necesități fiind utilizate în primul rînd pentru procurarea produselor alimentare, a îmbrăcăminte și pentru serviciile comunale.

Vocea poporului

În anul 1989 Organizația Națiunilor Unite a adoptat Convenția cu privire la Drepturile Copilului, Convenție care a fost ratificată și de către țara noastră. Republica Moldova s-a angajat să disimineză în rîndul populației drepturile copilului. Iată ce au declarat participanții la un sondaj de opinie realizat ad-hoc pe străzile municipiului Chișinău.

Antonina, 31 de ani

Este firesc ca cei mici să aibă drepturi. Principalul drept pe care cred că ar trebui să îl aibă este dreptul la familie. Familia este principalul sprijin al celui mic în primii ani de viață, familia este aceea care îl protejează, îl hrănește, îl educă. A lipsi un copil de acest drept este o adevărată crimă împotriva umanității.

Gheorghe, 47 de ani

Nu am auzit ca un copil să aibă drepturi. Principalul drept pe care îl are este să învețe. Dacă nu învață, nu mîncă. Eu așa fac cu copiii mei și au numai note bune!

Oxana, 24 de ani

Drepturile copiilor nu se respectă în țara noastră. Principalul drept care nu se respectă este dreptul la o sănătate. Sănătatea copiilor ar trebui să ne preocupe pe toți pentru că sănătatea lor este sănătatea țării.

Ion, 54 de ani

Pentru ce să aibă copii drepturi? Nu vedeți tineretul din ziua de astăzi cum se comportă? Dacă le mai dai drepturi, tinerii chiar că se vor urca în cap!

Valentina, 34 de ani

Cred că printre drepturile copiilor trebuie să fie dreptul la educație. Copilul trebuie să aibă garantat acest drept pentru că fără carte nu ai parte!

Aurel, 26 de ani

Principalul drept al copiilor este dreptul al joacă. Nimeni nu le poate lua acest drept, acela de a se juca. Prin joacă, copii învață, comunică, se adaptează. Fără joacă, un copil ar fi mult mai puțin dezvoltat.

POLITICIENI - PRIETENI AI COPIILOR

Petru LUCINSCHI:

“Statul trebuie să sprijine institutul familiei”

În ultima vreme se sociologii atestază o diminuare a importanței familiei în societate. Se observă chiar și o erodare a instituției familiale, care mai înainte era responsabilă de educația în spiritul respectării tradițiilor, era responsabilă pentru sancționarea rapidă a abaterilor de normele bunului simț, era responsabilă pentru sădirea în puiul de om a acelor șapte ani de-acasă. Am ajuns astăzi să vedem mulți oameni care nu au șapte ani de-acasă, mulți oameni care au uitat de rușine, de modestie, de responsabilitate, de morală creștină. Am ajuns astăzi să vedem, că acele norme de conduită în comunitate care odinioară erau respectate, sînt călcate în picioare. Am ajuns să scuipăm pe tradiții, am ajuns să prețuim alte valori, care țin de domeniul material. Provocările modernității vin să distrugă bunele tradiții ale familiei, iar aceste provocări au la origine goana după bani.

Moldovenii, dintr-un popor cumpătat și vestit prin cultivarea și respectarea valorilor tradiționale s-au transformat în alergători de cursă lungă unde premiul cel mare îl reprezintă banii.

Părăsind copii, sau lăsîndu-i în supravegherea unor bătrîni neputincioși, moldoveni se lipsesc de viitor. Viitorul nostru este dat de copii noștri. Ce fel de viitor putem avea atunci cînd copilul este lipsit de supravegherea părintească? Ce fel de viitor poate să aibă țara noastră în momentul cînd tînrul este lipsit de educația pentru muncă, educație care ar trebui să i se facă în familie? Tinerii de astăzi lipsiți de supravegherea părintească dar avînd la dispoziție mari sume de bani primite din străinătate sînt victimele sigure ale provocărilor modernității, de la consumul de alcool la consumul de stupefiante, de la prostituție la SIDA. Copii care astăzi se întîlnesc cu toate aceste provocări, mîine vor fi clienții permanenți ai barurilor sau a traficantilor de droguri. Un proverb spune că așa cum îți așterni, așa vei dormi.

Cana de apă pe care ne-o dorim la bătrînețe, trebuie să o oferim noi acum. Este absolut necesar ca statul să investească în sistem de protecție a copilului și a familiei, un sistem care ar face posibilă rezistența instituției familiale în fața acestor noi provocări.

COLȚUL EXPERTULUI

Politicile sociale au nevoie de reorganizări

Boris Gîlcă, director de programe al Fondului Națiunilor Unite pentru Populație, filiala din Republica Moldova

Pentru țara noastră problema migrației în masă a cetățenilor este cea mai gravă problemă demografică. Este greu de stimat cu exactitate numărul persoanelor plecate peste hotare, uneori chiar și datele unor servicii guvernamentale nu coincid, astfel, din datele Serviciului pentru Securitate și Informații a Republicii Moldova aflăm că din Moldova sînt plecate peste 600 de mii de cetățeni, din datele Departamentului de Statistică și Sociologie peste hotarele sînt aproximativ 300 de mii de cetățeni, iar un studiu efectuat de Fondul Națiunilor Unite pentru Populație, spune că din țară lipsesc aproximativ un milion de cetățeni. Ce trebuie însă spus despre migrația în masă e faptul că din Moldova pleacă mai mult femeile decît bărbații, ceea ce face ca echilibrul fragil al sexelor în țara noastră să fie dezechilibrat. După numărul total de populație, 53 % îl constituie femeile, iar 47 % bărbații, migrația în masă vine să aducă modificări considerabile în această statistică, se pare că acum, în Moldova, avem mai mulți bărbați decît femei.

Dar ce este și mai grav este faptul că migrația în masă face posibil ca un număr extraordinar de mare de copii să se afle în prezent fără supraveghere părintească, aproximativ 25 de mii de copii, fiind lăsați de către părinții lor în grija unui frate mai mare sau a bunicilor. Aceste date nu sînt deloc îmbucurătoare pentru viitorul țării pentru că lipsa dragostei materne, lipsa unei supravegheri familiale, lipsa unei familii în care să se dezvolte un copil vine să pună sub semnul întrebării viitorul nostru. Un studiu efectuat în rîndul adolescenților vine să ne arate că 35% din respondenți au declarat că sînt gata să plece definitiv din Republica Moldova, e o cifră care ar trebui să-i pună în gardă pe cei care administrează destinele țării noastre, pe noi toți în general. Ceea ce se întîmplă este extrem de grav cu atît mai mult cu cît potrivit Convenției cu privire la Drepturile Copilului, la care Republica Moldova este parte, se încalcă acele norme internaționale care spun că toții copii au dreptul al familie. Din politicile demografice observate de noi, trebuie să spunem că Republica Moldova este țara care are cele mai grave probleme demografice – trebuie să spunem că în ultimii zece ani a scăzut brusc natalitatea și a crescut rata mortalității printre persoanele tinere. Dacă în țările dezvoltate rata mortalității este data de numărul persoanelor de vîrstă înaintată care au decedat, în Moldova, acest indicator este dat de numărul mare pe persoane de peste 40 de ani, persoane tinere care se sting din viață prea devreme. Este o problemă demografică foarte gravă care vorbește despre faptul că în politicile sociale aplicate în Republica Moldova ceva nu este în ordine.

Un alt indicator demografic la care țara noastră este restantă este indicatorul fertilității populației, dacă în urmă cu douăzeci-trezeci de ani fiecare familie avea cinci, șase copii, astăzi, familiile preferă să aibă doar unul maximum doi copii. E un semn care vorbește despre precaritatea sistemului de protecție socială a familiei și al copilului. Toți acești indicatori demografici vin să ne arate că polticele sociale care se aplică în țara noastră au stringentă nevoie de reformă, reformă de tip european de care să beneficieze atît copilul dar și familia în ansamblu. Fără reforme și reorganizări în sistemul de protecție socială a familiei și copilului, riscăm să nu avem viitor.

- Vă rugăm să ne vorbiți despre proiectul demarat la Orhei. Care sînt serviciile de asistență socială de alternativă implementate de EveryChild în această zonă?

- În perioada august – septembrie, la Orhei au fost recrutați șase asistenți sociali care vor activa în cadrul proiectului Consolidarea capacităților de reformă a politicilor sociale, care a demarat în această zonă, specialiști care sînt angajați ai secției raionale de asistență socială și protecție a familiei. Echipa a beneficiat de mai multe instruirii în domeniu, a acumulat cunoștințe teoretice și practice în ceea ce privește implementarea deprinderilor pentru familiile cu copii în dificultate și în situație de risc. Serviciul de sprijin familial și prevenirea a abandonului prevede un acordarea unui ajutor practic dar și financiar în scopul menținerii copiilor în familie. Astfel, procedăm la asistența individuală, prin monitorizarea permanentă a progreselor în familia dată. Este un lucru destul de migălos dar care mai devreme sau mai tîrziu va da rezultate. Să știți că nu e vorba numai de bani acordați, care de

Mariana Lupașco, coordonator de proiect EveryChild:

“Avem copii care și la bărbați și la femei le zic mamă”

altfel nu sînt atît de mulți. Avem familii care nu au nevoie de bani, cît de asistență juridică de exemplu sprijin în perfectarea actelor de identitate, mediere în căutarea părinților și multe altele. Vizităm aceste familii nu mai rar de 1 –2 ori pe săptămînă. Le ajutăm la gestionarea mai rațională a bugetului, facem tot posibilul ca să beneficieze de asistență medicală calificată, le dăm sfaturi cum să se alimenteze corect etc. Astfel asistentului social îi revine rolul de avocat și al acestor familii. Identifică problema și imediat pomește la soluționarea ei. Dar numai împreună cu clientul, adică cu membrii acestei familii. La Orhei deja am evaluat circa 40 de familii aflate în dificultate, zece dintre care au fost incluse în proiecte individuale. Repet nu punem accentul numai pe bani cît pe ajutorul practic ca într-un tîrziu aceste familii să se descurce de sine stătător.

- Știm că un alt domeniu al activității dumneavoastră este integrarea copiilor din instituțiile rezidențiale.

- Din păcate la ora actuală prea mulți copii se află în instituții. Iar filozofia noastră este că locul potrivit al fiecărui copil este în familie. Așadar un alt serviciu pe care îl demarăm inclusiv în Orhei, este integrarea copiilor din instituțiile rezidențiale. Scopul proiectului este de a oferi autorităților centrale și locale niște modele care evită instituționalizarea copiilor și ajută menținerea lor în familie. Deseori mergem în casele de copii sau în așa-zisele internate ca să vedem o dată în plus că realitatea este mai strigătoare al cer decît sînt unii tentați să creadă. Privirea unui copil care trăiește în afara familiei

este cu totul alta, mai tristă, mai apăsătoare, mai împovărată, dacă se poate spune așa. De regulă copii din internate nu sînt convinși că vor depăși efectele instituționalizării. Ei au frică de orice, au teama de arămine singuri în casă pentru că acolo în instituție li se impun niște reguli aparte. Așa este atmosfera generală. Ei sînt nevoiți să fure, să poarte bucăți de pîine în buzunar, să o ascundă sub pernă. Vă dați seama că în instituția rezidențială nimeni nu-l ia pe acest copil în brațe, nimeni nu îl sărută, nu-i zîmbește. În consecință, avem ceea ce avem niște copii zombați. În Orhei avem de gînd să evaluăm

toții copii din instituțiile rezidențiale. Este un alt obiectiv al proiectului nostru.

- Ce înseamnă asistența parentală profesională?

- Este un serviciu e asistență socială care prevede plasarea de scurtă durată a copiilor aflați în dificultate depinde de modul în care lucrează autoritățile publice locale, de modul în care colaborează autoritățile publice locale cu societatea civilă. La Orhei, autoritățile locale colaborează foarte bine cu specialiștii proiectului consolidarea capacităților autorităților locale pentru reforma în domeniul politicilor sociale mai ales că în urma selectării raionului Orhei ca raion pilot pentru proiectul consolidarea capacităților autorităților locale pentru reforma în politicile sociale în domeniul protecției sociale au început să apară o serie de schimbări pozitive.

- Domnule Globa, de obicei autoritățile publice nu doresc să vorbească despre copii aflați în dificultate, care este atitudinea dumneavoastră referitoare la această situație socială din raionul Orhei ?

- Raionul Orhei este raionul pilot în care se implementează prevederile cuprinse în proiectul consolidarea capacităților locale pentru reformă în domeniul politicilor sociale.

Datorită colaborării strînse cu specialiștii și experții implicați în proiect, am căpătat deschiderea necesară pentru a recunoaște și a identifica problemele existente în domeniul politicilor sociale destinate copiilor aflați în dificultate. În raionul Orhei avem o populație de aproximativ 130 de mii de locuitori dintre aceștia, 28 345 sînt copii. Avem 62 de orfani, avem 710 copii care sînt educați de un singur părinte, există de asemenea 673 de copii cu dizabilități mintale iar 345 cu dizabilități fizice și datorită faptului că ambii părinți sînt plecați peste hotare, 3900 de

Raionul pilot include forsajul...

Interviu cu vicepreședintele Consiliului raional Orhei, Andrei GLOBA

copii sînt lipsiți de supraveghere părintească. Situația tuturor acestor copii în dificultate depinde de modul în care lucrează autoritățile publice locale, de modul în care colaborează autoritățile publice locale cu societatea civilă. La Orhei, autoritățile locale colaborează foarte bine cu specialiștii proiectului consolidarea capacităților autorităților locale pentru reforma în domeniul politicilor sociale mai ales că în urma selectării raionului Orhei ca raion pilot pentru proiectul consolidarea capacităților autorităților locale pentru reforma în politicile sociale în domeniul protecției sociale au început să apară o serie de schimbări pozitive.

- Care sînt aceste schimbări pozitive care au apărut în urma colaborării cu experții proiectului care se implementează la Orhei?

Copiii noștrii – viitorul nostru

Dacă copii noștri vor avea un viitor fericit înseamnă că și Republica Moldova va fi dezvoltată dar pentru asta este necesar ca instituția familiei să fie susținută pentru că primii pași în dezvoltare copilul îi face alături de mamă și de tată.

- Principala schimbare pozitivă ține de schimbarea mentalității. Acest lucru a fost posibil în urma desfășurării seminariilor de instruire la care am participat și eu, seminarii organizate în cadrul acestui proiect. Acolo am stabilit un plan strategic de implementare a proiectului, și am format la nivel local grupul de conducere a proiectului. Am identificat principalele probleme existente în domeniul politicilor sociale destinate copiilor în dificultate. Aceste seminarii la care au participat atît membrii grupului de conducere a proiectului dar și lucrătorii tuturor sferelor sociale care au tangență cu acei copii care se află în situație de risc,

și promovează noile politici de protecție socială a copiilor aflați în dificultate.

- Ați spus că ați identificat problemele existente în domeniul protecției copilului în raionul Orhei.

- Principalii factori de risc care există în raionul Orhei țin de situația financiară deplorabilă în care se află majoritatea familiilor, de migrațiunea părinților peste hotare și lipsa de supraveghere părintească, de șomajul ridicat din regiune și de nerespectarea drepturilor copilului. Odată identificate aceste probleme trebuie deci, să ameliorăm aceste

De fapt copiii noștrii reprezintă viitorul nostru, atenția pe care le-o acordăm astăzi se va întoarce mîine asupra noastră.

- Ce s-a făcut concret în raionul Orhei în cadrul proiectului?

- Lucrătorii sociali au luat la evidență copii aflați în dificultate și au creat pentru fiecare copil dosarul personal. Deja am angajat șase asistenți sociali care au evaluat 354 de familii, pentru 22 din aceste familii s-a acordat un sprijin financiar de cîte 300 de lei, iar nouă familii vor fi incluse în proiectul de sprijin familial pentru o perioadă de șase luni și vor primi alocații financiare individualizate. Asistenții sociali au reușit să reșcolarizeze patru copii care nu mai frecventau școala. Ne dăm seama că se putea face mai mult, dar scopul principal al proiectului care se implementează la Orhei este acela de crea un sistem de servicii sociale multidisciplinar pentru sprijinirea familiilor social vulnerabile și asigurarea unui nivel minim de securitate socială pentru copii din aceste familii. Acest sistem multidisciplinar va face posibil ca ai noștri copii să crească în familie pentru a deveni patrioți ai acestui neam. Dacă copii noștri vor avea un viitor fericit înseamnă că și Republica Moldova va fi dezvoltată dar pentru asta este necesar ca instituția familiei să fie susținută pentru că primii pași în dezvoltare copilul îi face alături de mamă și de tată.

**“Dacă copii ar avea drept de vot,
am fi avut o Lege a copilului
aflat în dificultate?”**

Mariana Ianachevici, vicepreședinte al organizației
neguvernamentale Salvați Copii

Principii fundamentale ale Convenției cu privire la Drepturile Copilului

Non-discriminare.

Copiii nu trebuie discriminați, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică, sau altă opinie, de naționalitate,, apartenență etnică, sau origine socială, de situație materială, incapacitate fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului sau al părinților sau reprezentanților legali ai acestuia. (Articolul 2)

Supraviețuire și dezvoltare. *Statele părți ale Convenției vor face tot ce le stă în putință pentru a asigura supraviețuirea și dezvoltarea copilului. (Articolul 6)*

Interesul superior al copilului. *În toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala. (Articolul 3)*

Participare la luarea deciziilor. *Copilului capabil de discernământ i se asigură dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește. Opiniile copilului vor fi luate în considerare ținându-se seama de vârsta și de gradul său de maturitate. (Articolul 12)*

importantă Convenția pentru Drepturile Copilului ?

- Acest document internațional este foarte important pentru Republica Moldova, documentul adoptat de către Națiunile Unite în 1989 vine să confirme o dată în plus că sînt destule dovezi, dovezi recunoscute de cel mai înalt forum internațional, pentru ca micuții să fie protejați. Republica Moldova este parte semnatară la această Convenție, a ratificat acest document internațional, și imediat după ratificare autoritățile moldovene au adoptat Legea cu privire la drepturile copilului. Este o lege care e destul de declarativă, o lege care necesită mult mai multe schimbări și completări, dar important este că ea totuși există.

- Dincolo de această lege, există în țara noastră mecanisme concrete care i-ar apăra pe copii aflați în dificultate?

- Faptul că în Moldova au apărut atît de multe organizații neguvernamentale care activează în domeniul protecției copilului și care încearcă să impună respectarea drepturilor copilului arată că în Republica Moldova, doar se vorbește despre aceste drepturi ale copilului, doar se vorbește despre o lege a copilului aflat în dificultate. Cei mai înțelepți știu că de la vorbă, la fapte, este o cale mai lungă. Un lucru este clar, Legea cu privire la drepturile copilului dar și Legea copilului aflat în dificultate care acum se află în stadiu de proiect, trebuie să devină instrumente importante de protecție a copilului.

- Într-o țară atît de mică ca țara noastră, cum ați putea explica numărul mare de orfani sociali care se află în instituțiile de protecție a copilului?

- Este evident că în Republica Moldova, nu există o politică clară de susținere a familiei. În momentul în care familia ar fi susținută, în momentul în care situațiile de risc a familiilor sau a copiilor ar fi prevenite, atunci nu am ajunge să avem un număr atît de mare de copii instituționalizați. În momentul în care așteptăm ca instituția familială să decadă și abia în acel moment să venim cu o măsură de protecție atît de veche care constă în a lua copilul și a-l arunca într-o instituție, înseamnă că politicile sociale pe care le aplicăm vin dintr-o mentalitate veche și trebuie schimbate. Sistemul instituțional pe care îl avem, este prea mare pentru țara noastră, sînt mult prea multe instituții, cheltuim mult prea mulți bani pentru întreținerea acestor instituții și prea puțin pentru copii care se află în aceste instituții. Probabil că astăzi ar trebui să revizuim regulile minime de internare a unui copil în instituție, ar trebui să introducem noi activități de susținere a familiei. La momentul actual, un copil ajunge în instituție nu atît pentru că părinții au decedat sau pentru că ambii părinți sînt alcoolici, ci din motive banale, pentru că nu are cu ce se încălța, sau pentru că nu are haine. Sînt motive care dacă ar fi acoperite financiar, și această acoperire financiară nu este atît de mare, s-ar preveni intrarea în situație de risc și intrarea în instituție. Se pare că politicienii

știu că cei mici nu au dreptul să voteze, și de aceea problemele copilului nu sînt importante. Politicienii ar trebui să știe că micuții de astăzi sînt viitorii electori de mîine, politicienii ar trebui să cunoască că și de ei depinde cum cresc copiii de astăzi și cum vor vota mîine.

- Vorbind despre Legea copilului aflat în dificultate ce ar trebui să conțină această lege?

- Cu cît mai mult timp trece de cînd acest proiect de lege se află în Parlamentul țării, cu atît mai repede această lege își va pierde din importanță. Este dovedit că viața o ia înaintea legilor sau reformelor aprobate. Cu fiecare zi care trece apar noi servicii destinate copilului, apar noi modalități de abordare a politicilor pentru copii, ceea ce înseamnă că prestatorii de servicii destinate copilului, o iau înaintea acestei legi, iar legea rămîne în urma noastră. În acest proiect de lege au fost incluse alte forme de protecție decît cele declarate sau care sînt incluse în Codul Familiei, acesta este motivul pentru care Legea copilului aflat în dificultate este importantă pentru noi, organizațiile neguvernamentale care prestează servicii sociale. Toate aceste centre de protecție a copilului care au apărut, toate centrele rezidențiale, centrele de zi, centrele de reabilitare, centrele culturale, organizate special pentru copii, toate aceste centre nu au nici un suport legal. Fiecare centru de acest gen funcționează în baza unui regulament aprobat de Consiliul municipal Chișinău, de aceea putem spune că apariția acestei legi ar pune în legalitate funcționarea noastră.

Lumea academică alături de copii

Asistentul social un generator de securitate pentru cetățeni

Interviu cu lectorul Catedrei de Științe Sociale
a Universității de Stat din Moldova Vadim Pistrinciuc

- Care este necesitatea unei catedre de științe sociale la Universitatea de Stat din Moldova?

- Asistența socială face parte din acele profesii extrem de importante pentru societatea contemporană și mai ales pentru un stat în dezvoltare cum este țara noastră. Oferim o oportunitate unică de studiere a politicilor sociale, de studiere a problemelor existente în domeniul social pentru a reacționa corect provocărilor existente. Asistenții sociali sînt profesioniștii care veghează la crearea și edificarea unor condiții sociale adecvate pentru dezvoltarea psihosocială a unui individ și consider că este o profesie a noului mileniu pentru că există mulțime de probleme în domeniul social în care un lucrător social ar putea să se manifeste.

- De ce este necesară o reformă a politicilor sociale în țara noastră, de ce e nevoie de consolidarea capacităților autorităților centrale și locale pentru reformă?

- Este de fapt vorba de construirea unui spațiu de securitate socială. Majoritatea cetățenilor Republicii Moldova nu se simt protejați de politicile sociale existente astăzi în țara noastră, iar statul nu știe care sînt prioritățile pentru stabilirea unui cadru de securitate socială. Chiar dacă mai mult sau mai puțin diferite se întrezărește o lumină prin adoptarea legii asistenței sociale, lege apreciată de specialiștii din lumea academică ca fiind destul de bună, există și voci care susțin că securitatea socială a cetățeanului nu a fost atinsă, spun că această lege ar fi putut fi o lege a cetățeanului aflat în nevoie și un instrument util în mîna administrație publice în mîna societății civile pentru a rezolva problemele cu care se confruntă simplită cetățeni. După părerea mea, legea asistenței sociale este plină de intenții nobile și frumoase, însă nu există mecanisme concrete pentru aplicare a ei.

- Credeți că ar trebui să existe o lege a copilului aflat în dificultate?

- Desigur că ar fi necesară o asemenea lege. Ar fi o lege care s-ar adresa familiei și copilului aflați în dificultate - este vorba de copii cu probleme, despre familiile monoparentale, despre familiile cu mulți copii. Lumea academică e îngrijorată de altceva, de faptul că dacă e destul de ușor să adopti o lege, mai ales că legea va ajuta la rezolvarea

problemelor existente în domeniul respectării drepturilor copiilor și la protecția copiilor aflați în dificultate, este mult mai greu să faci ca legea să fie funcțională. Este nevoie de resurse financiare, și de voință pentru respectarea unei legi. Este și mai greu să scrii o lege bună, e un lucru greu, pentru că, de cele mai multe ori, cei care alcătuiesc legile nu țin cont de părerea profesioniștilor în domeniul căruia se adresează o lege. Pentru un copil mic asistența parentală profesionistă este o alternativă la instituționalizare, căci pentru un micuț este mult mai bine să se afle într-o familie, chiar dacă nu este familia lui biologică și chiar dacă această familie nu este pentru totdeauna a lui. Fostul sistem socialist a creat aceste instituții extensive în care nu există copii, ci există entități educaționale, unități de educație. Închipuiți-vă cît de prietenoasă

este această instituție unde copilul este doar o entitate educațională, un simplu număr, închipuiți-vă depersonalizarea la care este supus acest copil, care devine dintr-o personalitate concretă doar o unitate de educație. Consider că un pas important pentru respectarea dreptului copilului la familie este reformarea și restructurarea acestor instituții. Deocamdată în țara noastră nu este posibilă o dezinstituționalizare totală a copilului fiindcă deseori, instituția reprezintă unica soluție în cazul unui plasament de urgență. Lumea academică consideră că viitorul sistem de protecție a copilului în dificultate trebuie să fie unul unificat în care ar exista și vechile instituții, și serviciile parentale profesioniste, iar cel care ar trebui să unifice acest sistem ar fi asistentul social.

Alții ca și noi

Salvați Copiii - Servicii sociale prietenoase pentru cei în dificultate

Organizația neguvernamentală Salvați Copii promovează și ea serviciile alternative de protecție a copilului. În anul 1999 această organizație a lansat o strategie care se bazează pe cinci proiecte de activitate în țara noastră dintre care trei, prestează servicii sociale pentru diferite categorii de copii. Primul dintre aceste trei, este Centrul de resocializare și reintegrare pentru copiii aflați în situație de risc - Casa Așchiuță, e un centru rezidențial aflat în Chișinău, în care copii se află 24 de ore din 24. Acest centru are o capacitate de 25 de locuri unde ajung copii aflați în diferite situații de risc fie vorba de copii abandonati, fie vorba de copii abuzati, fie de copii rămași fără îngrijire părintească, fie copii ai străzi. Cei de la organizația Salvați Copii spun că este un proiect foarte complex, pentru că în primul rînd în cadrul lui se încercă reluarea legăturilor familiale pentru a reintegrarea copilului în familia sa. Specialiștii acestui centru mizează pe posibilitatea unei reintegrări, iar dacă reintegrarea, din diferite considerente nu este posibilă, se caută o altă

soluție, cea mai apropiată fiind o familie de alternativă. Un al doilea proiect pe care îl implementează cei de la Salvați Copiii se referă la copii refugiați. Este vorba de copii refugiaților în Republica Moldova, în fiecare an aproape aproximativ o sută de copii se refugiază împreună cu familiile lor în țara noastră. Organizația Salvați Copii, îi asistă ca să ajungă să fie școlarizați în mod obligatoriu în școlile rusești sau române. Un al treilea program implementat de această organizație neguvernamentală este destinat repatrierii victimelor traficului de ființe umane copii, este un program complex care oferă atît servicii de reabilitare cît și servicii de integrare și asistență post reintegrare, iar complexitatea programului e dată de faptul că acești copii rămîn a fi dependenți de acest serviciu încă foarte mult timp, pentru că acești ei au nevoie de multă consiliere. Proiectele de dezvoltare comunitară în care se încercă ajutorarea comunităților locale din Republica Moldova vin să dezvolte o altă latură a activității organizației în anii precedenți Salvați Copiii au fost alături de comunitatea din Budești, municipiul Chișinău, iar anul acesta ei sînt alături de comunitatea din Tănătari pentru care au găsit o misiune catolică din Italia care le-a trimis bani pentru procurarea rechizitelor.